

Nr 472

Av herr Hagberg m. fl., om ett svenskt neutralitetsförsvar, m. m.

(Lika lydande med motion nr 392 i Första kammaren)

Den svenska utrikespolitiken måste i Sveriges och världsfredens intresse ha den fredliga samlevnaden och den fredliga tävlan mellan de olika systemens länder och naturligtvis mellan alla länder som främsta riktpunkt. Militärpolitiken måste därför inordnas i denna strävan.

I enlighet därmed bör Sverige på den internationella arenan verka för avspänning, förhandlingar, kärnvapenförbud och avrustning. Svensk militärpolitik utgår från motsatsen — ökad spänning, ständig krigsberedskap och svensk atombeväpning.

Provstoppsavtalet var ett viktigt steg till avspänning, nedrustning och fred. Svensk militärpolitik lägger i motsats härtill huvudvikten vid det otillräckliga i provstoppet och avspänningen, vidhåller kravet om atomvapen och ökar militärutgifterna.

Det har uppstått verkliga betingelser för att hindra utbrottet av ett nytt storkrig. Sveriges militärpolitik utgår däremot ifrån att ett sådant kommer.

Sverige står utanför alla block och är alltså alliansfritt. Den svenska militärpolitikens målsättning är däremot att Sverige vid ett krig skall få hjälp och kämpa gemensamt med andra stater mot en angripare.

Sveriges målsättning är neutraliteten. Svensk militärpolitik utgår tvärtom från att ett neutralitetsförsvar är otillräckligt.

I stället för att militärpolitiken skall bli ett stöd åt utrikespolitiken tenderar den att bli ett hinder för denna och att utveckla en egen rakt motsatt utrikespolitik.

Denna början till ett dubbelkommando i utrikespolitiken är komprometterande och bär inom sig fröet till en allvarlig inre konflikt. På längre sikt utgör det ett hot mot både alliansfriheten och neutraliteten.

Dessa latent och potentiella motsättningar måste övervinnas och klara målsättningar formuleras, som synkroniserar militärpolitiken med den officiella utrikespolitiken, så att dennas redlighet, pålitlighet och äkta fredssträvan inte kan bli föremål för skilda tolkningar.

Det är två grundläggande krav som rent folkrättsligt kan ställas på ett neutralt land — det ena opartiskhet gentemot alla andra stater, det andra

Bihang till riksdagens protokoll 1964. 4 saml. Nr 472—476

att det kan avvärja neutralitetskränkningar. *Sverige måste därför ha ett neutralitetsförsvar.* När vi kritiserar den nuvarande försvarsordningen och militärpolitiken, är det bland annat därför att de enligt vår mening inte motsvarar kravet på ett neutralitetsförsvar.

Det är inte heller ett verkligt försvar för den nationella friheten under de sannolika betingelser som en sådan kamp måste genomföras.

Det är därjämte inte anpassat till dagens fredssituation, till näringslivets krav om utbildad arbetskraft och tar inte hänsyn till statsfinansiella intressen och behovet av att stoppa inflationen.

Räknar man ihop skilda slag av försvarskostnader i den nya statsverkspropositionen kommer man fram till närmare 4,5 miljarder kronor. Det är en kännbar belastning på de svenska skattebetalarna — 70 procent av statens *direkta skatteinkomster*. De som föredrar att karakterisera militärutgifterna som en försäkringspremie finner sig alltså i att betala till militära ändamål 70 kronor per hundralapp av inbetalad skatt, med följdföreteelserna, slöseri, improduktivitet, byråkratisering och antidemokratiska tendenser.

Men den enskildes generositet är inte liktydig med belåtenhet över systemet, att hela tiden hålla en storstatskrigsmakt — ekonomiskt sett — och avstå från många nödvändiga ting, därför att denna krigsmakt fortsätter att verka som om vi stod omedelbart inför ett krigsutbrott.

Även de som inte finner de höga kostnaderna avskräckande oroas av många funderingar: Handlar det om en rationell lösning av våra försvarsproblem, har alla möjligheter till en god hushållning och besparingar tillvaratagits?

Till de frågor som också ställes eller bör ställas hör: Har vi en riktig målsättning? Har vi något att lära som försumrats av de senaste tjugofem årens krigserfarenheter? Vad kan ge mest för minsta pengarna? Dessa frågor angår varje anhängare av neutralitetslinjen och den nationella friheten.

När vi för vår del bedömer dessa problem utgår vi dels från att alliansfriheten med sikte på neutralitet skall vara riktpunkten för svensk militärpolitik, dels också från att faran för krig är mindre, men ännu inte är undanröjd, dels slutligen från att problemet om försvar av den nationella friheten inte förlorat sin gamla betydelse. Med andra ord: *Sverige kan inte avstå från ett neutralitetsförsvar.* Det svenska folket måste också förberedas på att det kan tvingas att med vapen i hand kämpa för nationell frihet under en stormaktsockupations svåra betingelser. Det naturliga borde vara att utifrån detta pröva om nuvarande militärpolitik är hållbar, tidsenlig och realistisk.

Den frågan måste, som vi ser det, besvaras nekande.

Kritik av den strategiska målsättningen

Till den avgörande svagheten i svensk militärpolitik räknar vi att den strategiska målsättningen inte förändrats, trots att 150 års fredserfarenheter och två världskrig bevisat att den är falsk och under de båda världskriegen skärpte farorna för vårt land, ja förde det till katastrofens rand. Det är egendomligt att, oberoende av alla omvälvningar, svenskt strategiskt tänkande vägledes av månghundraåriga åsikter om krigsfarans riktning, drivkrafter och omfattning. Inte ens det faktum, att ett kärnvapenkrig mot de yttre delarna av Östersjöns landområden i öster och söder, som skulle skapa dödliga faror för det svenska folkets flertal och göra våra viktigaste områden livsfarliga, har på något sätt antytts i våra försvarsutredningars strategiska studier.

Frågan om vilken eller vilka stormakter som kan ha nytta av Sveriges neutralitet eller, å andra sidan, vilka stormakter som betraktar vårt lands neutralitet som ett hinder för att realisera deras strategi har varken allvarligt behandlats eller återspeglats i strategiska respektive militärpolitiska studier. Ändå har mycket upplysande svar därpå givits både i två världskrig och under efterkrigstiden. Att Danmark, Norge och Island indragits i NATO av USA och västmakterna, medan Sovjetunionen på många sätt bekantgjort sitt intresse av Finlands och Sveriges neutralitet, av Östersjöns och hela Nordens pacifiering, är realiteter som dock inte tillåtit förändra den konservativa för att inte säga sterila grundsynen på Sveriges strategiska situation och militära problem.

Detsamma gäller om Västtysklands återuppstigande till den militärt och ekonomiskt ledande ställningen bland Europas kapitalistiska stormakter, liksom dess krav om gränsrevisioner som förutsätter krig.

Förändringen av vapenbärarnas kapacitet, som förkortat raketavståndet mellan de båda ledande världsmakterna Sovjetunionen och USA till en halv timme, har inte heller föranlett några omvärderingar.

Mest märkligt är att tillkomsten av kärnvapen, med den förändring av förödelsekraft och krigets karaktär som blivit följd, bara resulterat i krav om svenska atombomber mot världsmakternas tusenfalt mäktigare vätebomber. Sådana frågeställningar som rests om att större delen av jorden kan bli oboeelig i ett kärnvapenkrig, att ingendera sidan skulle kunna segra i ett sådant krig, att ett nytt överlägset vapenslag tillkommit som ännu förfogar över det absoluta vapnet, att flygets roll väsentligen övertagits av raketerna, att den nya tekniken gör krigen omöjliga som medel för uppgörelser mellan stater och statsblock och att, trots detta, ett kärnvapenkrig kan utlösas genom en olyckshändelse eller ett missförstånd tycks på intet sätt ha påverkat det militära tänkandet i vårt land eller ha avspeglats i några strategiska studier.

Med understrykande av att faran för krig mot Sverige kommer österifrån och att gränsen mellan de båda neutrala länderna Finland och Sverige

är den i dagens läge troliga krigsskådeplatsen beslöt fjolårets riksdag omgruppera en infanteribrigad söderifrån mot norr.

Allt förblir således vid det gamla: krigsfall ost.

Detta är svenskt strategiskt och militärpolitiskt tänkande anno 1963. Det var likadant 1663, ja ännu tidigare.

Strategi, teknik och krigserfarenheter

Naturligtvis har vår militära expertis inte förbisett alla erfarenheter av det senaste världskriget, och särskilt har ett visst tekniskt nytänkande uppstått. Men i stort sett rör sig krigstänkande och planering i mer än 25 år gamla erfarenhetsspår och uppprepar den nästan klassiska oförmågan i det militära tänkandet att skapa en bild av ett nytt krigs betingelser. Det finns åtskilliga exempel på svenska militära antaganden och föreställningar som hör hemma i de goda önskningarnas sfärer.

Dit hör vår officiella målsättning, att slå tillbaka en stormaktsinvasion och hejda en samtidig sådan på annat håll samt förhindra luftlandsättningar på ett tredje. Under andra världskriget lyckades samtliga förberedda invasioner, och världens starkaste makter fick på sina egna territorier *under åratal* uppleva ockupationens inferno. Ännu vid krigsslutet var detta så självklart för den dåvarande svenska militärledningen med general Jung i spetsen att invasionsförsök skulle lyckas och att krigsstrategien måste utformas med hänsyn därtill. Numera låtsas militärledningen inte om detta och föredrar de luftiga fiktionerna som ersättning för realistiska analyser.

Ett annat exempel: Vår strategiska målsättning är att uppehålla en invaderande stormakt *tills hjälp anländer*, ett uppehållande som anses möjligt några veckor. Frågar man varifrån hjälpen skall komma blir svaret: från angriparens motståndare. Finns det då i senaste världskrig några exempel som stöder antagandet? Låt oss bara nämna Danmark, Norge. Eller Grekland, Jugoslavien, Finland. Eller Frankrikes, Belgiens, Hollands mångåriga martyrium. Eller Sovjetunionens långa ensamma kamp. Eller det sätt varpå Italien, Rumänien, Bulgarien och Ungern övergavs av bundsförvanten när nederlaget närmade sig.

Allt detta illustrerar den officiella svenska tesen att uppehålla angriparen tills *hjälp anländer*.

Tesen är alltså ohistorisk, orealistisk, otrolig.

Och, trots allt, denna tes utgör en grund för vår officiella strategiska målsättning.

Det finns emellertid en annan sida av saken som inte kan uppvisa det i viss mån försonande draget av självbedrägeri, naivitet och önsketänkande. Det är den sannolika följderna av att Sverige väljer striden på det av motståndaren utpekade området, där hans överlägsenhet helt kan komma till sin rätt, och gör detta i enlighet med den officiella strategien. Den militära ledningen betvivlar inte att följderna blir en sönderslagen krigsmakt, som

tvingats kapitulera inför övermakten, ödelagda städer, industrier och andra näringar jämte kommunikationer, de stridande antingen begravda, på fältlasarett eller i fångläger. Allt detta följer av ett nederlag inför överlägsna stridskrafter och med konventionella stridsmedel. Därefter följer också ockupationen. Tillgripes kärnvapen blir vår frammanade skräckbild helt otillräcklig, eftersom det innebure en fysisk utrotning av folket som helhet, alltså inte bara de stridande årsklasserna, folkets och frihetskampens främsta tillgång.

Försvarsledningen och statsmakterna har medvetet och öppet uppgett principen *uthållighet* till förmån för det korta massförintelsekriget i spekulationen att få hjälp.

Den har samtidigt uppställt som en målsättning för vår militärpolitik att göra ett angrepp så dyrbart och avskräckande som möjligt. Men en av USA:s 11 000 vätebomber över Stockholm vore inte dyrt, och vem vågar tro på den regering och militärledning som skulle ställa upp de nuvarande eller överblivna stridskrafterna efter en sådan attack? De är helt enkeit inte konstruerade därför.

I känslan av svårigheten att förena strategiska målsättningar med tillgängliga resurser har militärledningen rest kravet om svenska atomvapen och inkalkylerat sådana i krigsmaktens fortsatta utbyggnad. Det har hävdats att Sverige inom ett årtionde borde kunna anskaffa ett hundratal atombomber för några tiotal miljarder kronor.

Det avgörande motivet härför har varit, om vi uppfattat det rätt, att stärka stridsförmågan och följa med i den tekniska militära utvecklingen. Om USA nu har 35 000 atom- och vätebomber och vid årets slut ytterligare 15 000, enligt uppgifter, som kan ge ett mått på världsmakternas kapacitet, är talet om att följa med i utvecklingen bara tomma ord.

Skillnaden är emellertid ännu större, eftersom de största vätebomberna har tusen gånger större förstörelseeffekt än Hiroshimabomben. De tänkta svenska atombomberna av denna kapacitet skulle för övrigt enligt militärledningens förklaringar endast brukas över svenskt område.

För att svenska atomvapen skulle ge jämvikt mot en angripande kärnvapenmakt fordras att angriparen inte använder fler eller större bomber än försvaret förfogar över. Men så går det som bekant inte till i krig när staters existens står på spel. Motsatsen till antagandet måste alltså inträffa om atomvapen ingår i den svenska militära utrustningen. Atomvapen hos Sverige skulle göra vårt land svagare gentemot en angripare än om sådana vapen ej anskaffas. Exemplet visar dock halten av de operationsstudier och anspråk den svenska militärledningen uppställer.

Sverige har nu ett relativt starkt flygvapen, det dyraste av vapenslagen, samtidigt det sårbaraste, som uppbyggts på den övriga krigsmaktens be- kostnad.

I det andra världskriget förlorade flertalet stater sitt flyg under sina första krigsdagar. Det gällde inte bara stater som Polen, Jugoslavien, Grekland, Holland och Belgien — det gällde även stormakten Frankrike, så snart verkliga krigshandlingar inletts.

Numera övertar raketerna det mesta av flygets uppgifter.

Det är inte respektabelt att dessa erfarenheter ägnas så förströdd uppmärksamhet och inte föranleder några korrigeringar i vare sig strategiska målsättningar, operationsanalyser eller organisation.

Genomföres verkliga utredningar?

Det är inte vår avsikt att ifrågasätta ansvarskänslan eller den goda viljan hos de betrodda män som brukar placeras i försvarsutredningarna. Men just oberördheten av den förändringens vind som nu sveper genom världen och som så grundligt förändrat krigets betingelser och karaktär liksom utbyggandet av byråkratien och de konserverande dragen i försvarsordningen frammanar kritiska reflexioner till resultaten av försvarsutredningarnas arbete.

Man får ibland intrycket av att den växande militära byråkratien leker en lustig blindbockslek med både riksdagen och dess militärsakkunniga. Tekniken består i att höja det för tillfället maximala anspråket med ca fem procent. Dessa fem procent prutas som regel i den slutliga manglingen men erhålles med ränta vid nästa utredning. Tidsförlusten spelar ringa roll, eftersom »utredningarna» nu kommer allt tätare och blir färdiga allt fortare. Så kunde några regeringsmedlemmar och de borgerliga partiledarna utan att delta i försvarsutredningens arbete på någon dag bestämma hur omfattande det nya försvaret skulle bli.

När militärledningen finner att dess lilla överbud i vanlig ordning nedprutats uppför den ett slags dialektisk pantomim. I huvudsak utvecklar den följande resonemang: Synd på denna prutning, som vi dock förstår grundar sig på statsfinansiella skäl och som vi därför måste respektera. Vi gör dock samtidigt klart att det här handlar om de små pengarna som skulle åstadkomma de verkligt stora resultaten. Det är nämligen de stora värdena som kostar minst. Om vi hade fått dessa hundra miljoner ytterligare, skulle vi ha klarat två samtidiga stormaktsinvasioner. Nu klarar vi tyvärr bara den ena och får nöja oss med att fördröja den andra. Så går upprustningen igenom med pukor och trumpeter, plus ett litet samvetsagg hos utredare och riksdag, som brygger för allt det begärda och mer till vid nästa utredning.

Så går det i stort till vid de slutliga avgörandena. Under själva utredningarna sitter de civila deltagarna och inväntar den militära expertisens åsikter och önskemål. Just denna attityd av förtroendefulla lärjungar förklarar väl också varför allt i princip blir vid det gamla, varför den militära rutinen, bristen på krigserfarenheter, kameraderi och kåranda liksom ri-

valiteten mellan försvarsgrenarna jämte skrivbordstänkanudet i så hög grad präglar slutprodukterna. Detta är ingen kritik av den subjektiva goda viljan att ge sitt bästa från den militära experisens sida. Den sitter själv i ekorrhjulet, den är konservativt misstrogen mot det nya, allt som rubbar cirklarna, rutinen, det invanda.

Detta bidrar säkert till att förklara varför en sådan förståelse för infanteriets roll och partisankrigets betydelse som general Bredbergs eller framlidne överste Gyllenkroks inte funnit något gensvar. Alla nyttiga rekommendationer har krossats mot muren av konservatism och rädsla för allt verkligt nytt.

Militärledningen har lyckats genomtrumpa en ständig ökning av militärutgifterna dels genom 2,5 procent årlig ökning av anslagen för, som det heter, teknisk utveckling, dels genom principen om kompensation för alla pris- och löneökningar och de säregna möjligheter till fördyring detta ger, dels slutligen genom en fantastisk och fortgående ökning av kadrerna och fastanställd personal och ett invecklat system för att pressa upp de anställdas löner.

Förändringar i det internationella läget, avspänning eller skärpt krigshot, avrustningsbeslut, rustningsbegränsningar eller ökning hos andra stater påverkar inte trenden i den fortgående svenska upprustningen. Året 1960 präglades sålunda av en betydande avspänning. Sovjetunionen hade då, jämfört med 1955, reducerat sina stridskrafter med 58 procent. I Sverige kunde man inte ens skära bort en militär musikkår. Militärutgifterna ökade jämfört med 1955 från 2 056 miljoner kronor till 2 737 miljoner kronor på driftbudgeten 1960, alltså nära 35 procent.

Nu antydes att både Sovjetunionen och USA planerar vissa anslagsminskningar på militärbudgeten i samband med det lättare politiska klimatet, och liknande krav reses annorstädes, exempelvis i England, men i Sverige ökar militärutgifterna officiellt med 150 miljoner kronor. Det sker trots provstoppsavtalet och avspänningen.

Den nuvarande militärpolitiken minskar den levande värnkraften — värnpliktskontingenterna — till förmån för tyngre vapen och tekniska nyheter av ibland diskutabelt militärt värde. Detta kan inte vara sunt.

Samtidigt nödvändiggör en sådan inriktning en stark utbyggnad av det fast anställda manskapet, som redan börjar vara fler än en hel årskontingent av värnpliktiga. En säker följd härav blir att militärutgifterna stiger ännu hastigare och att svårigheterna för att pressa tillbaka dessa ökar. Lönekostnaderna under IV huvudtiteln steg åren 1956—1962 från 663 miljoner kronor till 936 miljoner kronor. I den nya budgeten har de uppräknats till 1 063 miljoner kronor.

Den fördyrande tendensen till byråkratisering kan även avläsas i den militära förvaltningsapparatusens kostnader. De utgjorde 1955 35,1 miljoner

kronor och löpande budgetår 140 miljoner kronor, en ökning alltså med 300 procent. Här gäller tydligen Parkinsons berömda lag att 15 man kan utföra en mans arbete. Det skulle samtidigt inte förvåna om tidigare kaptenjobb i förvaltningsapparaten numera skall utföras av överstelöjtnanter.

Vi nämnde i ett annat sammanhang att de verkliga försvarsutgifterna under det nya budgetåret blir nära 4,5 miljarder kronor i stället för på IV huvudtiteln beräknade 4 106 miljoner kronor. Vi har då räknat med 100 miljoner kronor för civilförsvaret, 133 miljoner kronor för militära pensioner, 75 miljoner kronor under V, VI, X och XI huvudtitlarna instoppade anslag av försvarspolitisk karaktär och investeringar i försvarets fonder.

Vid en jämförelse med statsinkomsterna, särskilt de direkta skatterna från vilka vi avdrar de sociala avgifterna, som i princip är jämförliga med indirekta skatter då de har samma klassmässiga och orättvisa verkan, kommer vi fram till att de totala försvarsutgifterna utgör 70 procent av statens *direkta* skatteinkomster, alltså av 6,7 miljarder kronor. Som en s. k. försäkringspremie är detta ett mycket stort belopp.

Enligt vår mening kan man utan att förlora ett gram av militär effekt och för att undvika de signalerade förslagen om skattehöjningar av asocial natur inklusive hyresökningar genomföra en motsvarande reduktion av IV huvudtitelns kostnader för övningar och materiel. Vi ämnar föreslå detta.

Hur kan ett starkt modernt försvar byggas?

Vårt land hotar inget annat land. Inget annat land misstänker heller vårt land för några angreppsavsikter. Denna svenska inställning har en ideell grund, men den grundar sig samtidigt på ett klart medvetande, att ett litet land inte kan militärt hävda sig mot en stormakt under konventionella krigsförhållanden.

Vårt land har vidare 150 års fredstradition. Vårt folk har världen runt förskaffat sig anseende för att vara ett fredsälskande och fredsfrämjande folk.

Vårt land har samtidigt en neutralitetstradition som förskaffat det anseende och respekt.

Detta är ett rikt kapital, en stor tillgång. Detta bör bilda underlag för den svenska försvarspolitiken.

Det räcker dock inte, säger militärledningen, och statsmakterna har höjt sig därför. Det är därför Sverige har större militärutgifter än det sju gånger större Italien och minst 12 gånger större än det lika stora Österrike.

Då svensk militärpolitik uppställt en målsättning som ingen stormakt kunnat klara, har den naturligtvis motiv för att begära hur stora militäranslag som helst. Men samtidigt måste man fastställa att inte ens USA:s militärbudget skulle räcka för att klara målsättningen. USA har exempelvis inga medel för att hindra landets ödeläggelse genom raketer och kärn-

vapen och ingen annan stat har det heller. Supermakterna kan bara besvara ödeläggelsen med att lika mycket ödelägga motståndaren. Sverige kan det inte.

Vår första slutsats är därför, att den militära målsättningen skall anknytas till den politiska, statliga målsättningen, neutraliteten. Detta innebär att Sverige för överskådlig tid behöver ett neutralitetsförsvar.

Den svenska försvarsmakten bör omformas och anpassas härtill. Detta är inte bara politiskt nödvändigt för att ge eftertryck åt folkets vilja och klargöra för andra länder att det handlar härom och om ingenting annat. Det är därjämte ekonomiskt fördelaktigt.

Detta gränsförsvar måste vara tillräckligt starkt för att avvärja neutralitetskränkningar och skapa respekt för neutralitetsviljan.

Skulle en sådan situation uppstå i samband med ett storkrig, att en stormakt erövrade det svenska territoriet måste det finnas krafter, resurser och utbildning för kampen under ockupationens betingelser. Det handlar här om ett långvarigt, hänsynslöst utnötande av fiendens krafter. Ett villkor för detta är att man vid gränsförsvaret avstår från allt donquijoteri, allt hasardspel, allt slöseri med soldatmaterial och försörjningsresurserna. Det gäller alltså att avstå från kampformer, där vi kan krossas inom loppet av några veckor. Det gäller i stället att välja kampformer där vi kan bli överlägsna och där fiendens planer att i lugn och ro exploatera landet och befolkningen och stärka sin egen krigspotential samt basera sin fortsatta krigsföring slås sönder.

En fördel med en sådan form för krigföringen vore att fienden inte hade intresse av att bruka kärnvapen mot vårt land. Mot det fria krigets krafter skulle han i allmänhet inte heller kunna använda de tunga vapen där hans överlägsenhet främst framträder. Han vore i verkligheten tvingad att i stort kämpa med samma vapen som de patrioter som kämpade för sitt land och därigenom erhöll civilbefolkningens sympatier och stöd, alltså att utan egna gripbara ideal kämpa mot dem som kämpade för sitt land, sitt arbete, sina hem, sina anhöriga. Han finge ersätta ideal med disciplin, den spontana kampviljan och kampbehovet med tvång, improvisera mot en redan planlagd, inövad och helt förberedd stridsteknik.

Det betyder att den ockuperande stormakten tvingas kämpa defensivt. I den krigföringen är antalet stridande, det klara krigsmålet, moraliska och psykologiska faktorer på patrioternas sida. Den kampen har så småningom lyckats överallt, den eldade alla härtagna europeiska folk 1940—1945 till hjältemod och handling som förberedde den slutliga segern. Eftersom den blivit framgångsrik i många länder där den inte alls förberetts, är dess möjligheter naturligtvis betydligt större där en god förberedelse åstadkommits.

Till dessa förberedelser hör också att i tid intressera massorganisationerna

och ge dem bestämda uppgifter i folkförsvaret, att förverkliga folkbeväpningsens idé, att förbereda ledningar, staber och förråd i god tid. Dit hör en ny slags utbildning. I viss mån kan hemvärnet och driftvärnet bli organisationsformer som kan byggas vidare på, men dessa måste få en annan status, en omprövning av utrustning, utbildning, uniformsproblemet, befälsmetoder etc.

Inte minst erfarenheterna efter det andra världskriget visar att dessa idéer är realistiska. Stormakten Frankrike kunde exempelvis varken i Indokina eller Algeriet rädda sig från det slutliga nederlaget mot en fiende utan flyg och som i konventionell beväpning och utbildning var helt underlägsen de franska stridskrafterna.

De av amerikanerna understödda och utrustade Kuo Mintangtrupperna, som i fyra årtionden behärskade den stora delen av Kina, kunde inte framgångsrikt försvara sig mot revolutionsarméerna, trots att dessa saknade flyg och var betydligt sämre utrustade i fråga om konventionella vapen.

De har nu övertagit fransmännens roll i södra Vietnam och uppfinner det ena projektet efter det andra för att bekämpa partisantrupperna, men deras slutliga nederlag är numera bara en fråga om ganska kort tid.

Dessa lärdomar måste svensk försvarspolitik lära av. De visar vägen till en säker seger i stället för den säkra katastrof som den nuvarande militärpolitiken måste leda till därest den stora och svåraste prövningen skulle drabba vårt folk.

Den form av nationellt försvar som vi föreslår skulle naturligtvis också kräva stora offer, men de bleve dock blygsamma i jämförelse med den form av krig som militärledningen kalkylerar med.

Vi föreslår med hänvisning härtill,

att riksdagen i skrivelse till regeringen påyrkar

att en representativ utredning av alla partier och de viktigaste massorganisationerna jämte militär expertis tillsättes, där även de kritiska synpunkterna mot nuvarande inriktning företrädes, att dess uppgifter blir att utforma riktlinjer för ett neutralitetsförsvar för skydd mot neutralitetskränkningar och försvar av gränserna och att även pröva frågan om stormaktsgarantier skulle kunna bli ett verksamt stöd för svensk neutralitet,

att förberedelser för att utbilda och utrusta folket inför en eventuell framtida ockupation av svenskt område utredes, samt

att åstadkomma en rationalisering och ekonomisering av försvaret jämte en förkortning av utbildningstiden.

Stockholm den 25 januari 1964

Hilding Hagberg

Helmer Holmberg

Henning Nilsson